

Národní plán obnovy - proč bychom měli podporovat cyklodopravu?

Fakta a čísla

29. března 2021

Proč je Národní plán obnovy důležitý?

- Je to cesta, jak transformovat Českou republiku.
- Je to zásadní zdroj pro příštích 7 let, ovlivní především rozvoj infrastruktury
- Česko v rámci svého Národního plánu obnovy přerozděluje částku 172 miliard korun z Evropské unie, která bude využita v letech 2021 až 2023.

1. Doporučení Evropské komise

Místopředseda Evropské komise a hlavní garant projektu Green Deal Frans Timmermans několikrát přímo doporučil podporu cyklistické dopravy. Například 30. října 2020 na setkání se starosty významných evropských měst: „Doprava je jedním z největších zdrojů emisí skleníkových plynů v Evropě. Máme závazek být do roku 2050 uhlíkově neutrálním kontinentem, cesta k tomu povede mimo jiné přes výrazné navýšení podílu aktivní a udržitelné dopravy, tedy pěšky a na kolech. Investice do moderní, bezpečné a oddělené infrastruktury jsou z kategorie těch, kterých se nikdy nelituje, protože mají jasný přínos.“

Hlavním cílem je podpora oživení a odolnosti, investice mají směřovat mj. do ekologické transformace. Jednou z hlavních oblastí čerpání prostředků mají být **projekty v oblasti klimatu (až 37 % celkových výdajů)**. To má přispět k dosažení klimatické neutrality EU do roku 2050, což je součástí Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal) a je v souladu s cíli EU v oblasti klimatu do roku 2030 a Pařížskou dohodou.

Z analýzy Evropské komise, které zasílá členským státům formou zprávy [Evropský semestr](#), vyplývá mimo jiné:

- S ohledem na zvyšující se hladinu emisí skleníkových plynů neřeší Národní investiční plán udržitelnou mobilitu dostatečným způsobem.
- Investice urychlující přechod k nízkouhlíkové dopravě a jiným zdrojům energií jsou stále poměrně nízké.
- Regionální dopravní sítě mají nízkou úroveň interoperability a multimodality jednotlivých druhů dopravních systémů.
- Silniční doprava se v Česku stává jedním z hlavních konzumentů energie, investice do rozvoje nízkouhlíkových technologií a vozidel však zůstávají nízké. Ačkoliv došlo ke snížení spotřeby energie v průmyslu, v sektoru dopravy se spotřeba energií navýšila. V roce 1995 tvořila doprava jen 11 % celkové spotřeby energie, zatímco v roce 2017 již 27 % (stále však šlo o nižší číslo, než je evropský průměr, tj. 31 %). téměř 95 % celkové spotřeby energie v sektoru dopravy připadá na silniční dopravu. Evropská komise dospěla k závěru, že pokud jde o podporu udržitelných způsobů dopravy, pokrok v ČR je jen částečný.

Závěr:

Problémy, na něž upozornila Evropská komise, lze vyřešit prostřednictvím výrazného a dlouhodobého investování do cyklistických projektů.

Z doporučení EK pro ČR vyplývá: Evropská komise, jež je oprávněna hodnotit programové dokumenty členských států kvůli přidělování financí z evropských programů, měla víc než vítat veškeré projekty, které jsou spojené s investicemi do rozvoje cyklistické infrastruktury.

2. Ostatní evropské země

Jízda na kole má pozitivní dopad na jednotlivce, firmy, ekonomiku a společnost jako celek. To už si uvědomily mnohé evropské státy, které ve svých plánech obnovy s cyklo dopravou počítají, ať už s využitím evropských zdrojů nebo z vlastních zdrojů. Ambiciózní plány představilo **Spojené království, Itálie** či **Irsko**, které v příštích letech bude směřovat 10 % všech peněz na dopravu přímo na budování cyklostezek. **Slovensko** vyčlenilo ve svém plánu obnovy na cyklostezky 100 milionů eur, tedy 2,6 miliardy korun. Chce budovat kvalitní infrastrukturu, která bude logicky navazovat na veřejnou dopravu, především tu železniční.

Investice do cyklo dopravy prostřednictvím NPO má ale třeba také Maďarsko či Portugalsko.

3. Soulad se strategickými dokumenty

Kohezní politika 2021+

Evropské komise v roce 2018 představila pět hlavních cílů pro priority financování z fondů EU po roce 2020:

- Inteligentnější Evropa – inovativní a inteligentní ekonomická transformace;
- Zelenější, nízkouhlíková Evropa;
- Propojenější Evropa – mobilita a regionální konektivita k sítím IKT;
- Sociálněji Evropa – provádění evropského pilíře sociálních práv;
- Evropa bližší občanům – trvale udržitelný a integrovaný rozvoj městských, venkovských a pobřežních oblastí prostřednictvím místních iniciativ

---

Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (NKR)

Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2020 (NKR) je stěžejním dokumentem, který určuje hlavní věcné oblasti financování politiky soudržnosti v ČR po roce 2020. Česká republika formulovala pět národních priorit na období 2021+, která vycházejí z potřeb na národní a regionální úrovni a jsou v souladu s návrhem pěti cílů Evropské komise:

- Nízkouhlíková ekonomika a odpovědnost k životnímu prostředí
- Rozvoj založený na výzkumu, inovacích a uplatnění nových technologií
- Vzdělaná a sociálně soudržná společnost
- Dostupnost a mobilita
- Udržitelný rozvoj území

Strategický rámec Česká republika 2030

Materiál "Česká republika 2030" je strategickým rámcem pro dlouhodobý rozvoj české společnosti, jehož cílem je zvyšování kvality života všech obyvatel České republiky při respektování přírodních limitů. Na základě strukturální analýzy současného stavu a trendů formuluje strategické a specifické cíle, kterých by Česká republika měla do roku 2030 dosáhnout. Jejich naplňování bude v gesci věcně

příslušných ústředních orgánů státní správy, strategický rámec zároveň bude sloužit jako vodítko pro rozvoj regionů a obcí. Česká republika 2030 propojuje dva významné koncepty – kvalitu života a udržitelný rozvoj a formuluje své cíle celkem v šesti klíčových oblastech:

1. Lidé a společnost
2. Hospodářský model
3. Odolné ekosystémy
4. Obce a regiony
5. Globální rozvoj
6. Dobré vládnutí

4. Města a kraje potřebují 7 miliard na bezpečnou infrastrukturu

„Během posledních pěti let se do cyklo dopravy investovalo 2,66 miliardy korun, ať už z rozpočtu státu, krajů, nebo prostřednictvím fondů Evropské unie. To ročně představovalo v průměru 532 milionů,“ říká Jaroslav Vymazal, předseda spolku Partnerství pro městskou mobilitu.

Že jsou investice potřeba, dokazuje například průzkum CityChangers, který sesbíral od měst i regionů 450 projektů cyklostezek v celkových nákladech minimálně 7 miliard Kč.

Kraje nebo města jsou samostatnými investory, stát na vybudování stezek přispívá. Příspěvky mohou být buď z národních zdrojů (prostřednictvím pravidelně vypisovaných výzev Státního fondu dopravní infrastruktury) nebo z evropských fondů. Samy kraje, obce nebo města však na vybudování takové stavby až na výjimky nemají.

Investice do cyklistické dopravy v ČR

	Bylo investováno v letech 2015-2019	Projekty připravené na léta 2021-2023
Evropské fondy (IROP)	833 mil. Kč	
Stát	733 mil. Kč	
Kraje	1.055 mil. Kč	
CELKEM	2.661 mil. Kč	7.000 mil. Kč
CELKEM NA ROK	532,2 mil. Kč	2.333,33 mil. Kč

5. Spravedlivý podíl z rozpočtu na dopravu

Evropská cyklistická federace mimo jiné doporučuje vyhradit na investice do cyklo dopravy v době COVID alespoň 10 % celkového rozpočtu na dopravu.

Zůstaňme ale nohama na zemi. Částka 2,5 miliardy, kterou mimo jiné požaduje vyhradit Asociace krajů, odpovídá necelým 2 % z ročního rozpočtu Česko republiky na dopravu (viz [tisková zpráva MD z 19.10.2020](#)). To je podstatně méně, než odpovídá podílu tohoto způsobu dopravy, nemluvě o požadavku na její posílení.

6. Návratnost investic, hospodářský efekt

Jak ukazují zkušenosti z jiných zemí, každé euro investic do cyklodopravy se vrací několikanásobně, ať už ve zdravotnictví, růstu podniků, v dopravě či v cestovním ruchu. Na rozdíl od mírně stagnujícího trhu s auty trh s jízdními koly (a především elektrokoly) nyní dynamicky roste. Spolu s ním roste i počet lidí zaměstnaných v tomto segmentu. V porovnání s ostatními evropskými zeměmi **obsadilo Česko třetí příčku** v počtu lidí zaměstnaných v cykloprůmyslu (v poměru k počtu obyvatel), jak ukázala nedávno zveřejněná zpráva německé Nadace Heinricha Bölla.

Zdroj:

- [Jak uvolnit prostředky z EU pro investice do cyklistiky](#): Průvodce Evropské cyklistické federace, 2020

Text a foto:

Ing. Jitka VRTALOVÁ,

Partnerství pro městskou mobilitu, tel. 603 432 172, e: jitka@dobramesta.cz